

Uppföljning av lokalförsörjningsplan 2024
Barn- och ungdomsnämnden

Uppföljning av lokalförsörjningsplan 2024

Syftet med uppföljningen är att följa upp avvikelser från planen exempelvis försenade eller fördröjade projekt för att kunna vidta åtgärder.

Utbildningsförvaltningens arbete med lokalförsörjning har fortsatt präglats av minskade barn- och elevprognoser vilket under året också har märkts av i verksamheter för de yngre åldrarna. Under året har ett arbete genomförts för att möta de minskade behoven, detta genom att både långsiktigt planera för samt kortsiktigt genomföra minskning av lokalyta. Dessa insatser har i vissa fall inte varit möjliga att förutse eller planera i förväg vilket gör att avvikelser från planen förekommer både i de fall anpassningar har tillkommit, dragits tillbaka eller förskjutits.

En stor del av det pågående planeringsarbetet är att se över och i vissa fall ompröva tidigare beslut om nya lokaler för att utbildningsförvaltningen ska uppnå uppsatta mål för lokalutnyttjande och lokalkostnader. Det är än så länge svårt att veta hur behoven kommer att se ut längre fram vilket gör det utmanande att minska i rätt omfattning utan att stå med för lite lokaler på längre sikt. Detta medför att det finns stora utmaningar att nå nämndens mål med en lokalkostnad under 16 % i och med minskade barn- och elevantal.

Åtgärdsplan för större avvikelser

För att kunna möta de minskade behoven av lokaler ökar kravet på strategisk planering av lokalbeståndet på sikt samt hur behoven tas omhand på bästa sätt. Det krävs ett samspel mellan planering av verksamheter och lokaler för att nå maximal effekt av en effektivisering. Detta samspel kommer att intensifieras inom förvaltningen och med hjälp av Lejonfastigheter under det kommande året. Det har startats upp ett arbete tillsammans med Lejonfastigheter där en sammanställning av relevant information om lokalerna tas fram för att kunna använda det som underlag i det övergripande planeringsarbetet.

Det finns utmaningar med avtalstider när avvecklingar av verksamheter sker. Lejonfastigheter eller extern fastighetsägare behöver hitta en ny hyresgäst eller annat användningsområde för att kostnaden ska upphöra från utbildningsförvaltningen. I vissa fall har avtalen kunnat sägas upp och i andra fall inte. Om planeringen av vilka lokaler som ska nyttjas kan synkroniseras med hyresavtalens längd kan effekterna få snabbare genomslag även på lokalkostnaderna. Det strategiska arbetet med lokalsamordning på förvaltningen har i och med de utmaningar som finns blivit än viktigare och är ett prioriterat utvecklingsområde för att klara nämndens mål framåt.

Avvikelser gentemot lokalförsörjningsplanen

Flytt av familjecentral i Tannefors utgår, då regionen inte längre avser flytta verksamheten.

Byggnation av förskola i Ryd samt avveckling av paviljonger har inte påbörjats till följd av ökade kostnader och minskat behov på grund av färre barn.

Ombyggnation av hem- och konsumentkunskapsal för anpassad grundskola på Ekholmsskolan är framskjuten och färdigställs våren 2025.

Lösning för alarmerings- och varseblivningssystem är inte beslutad då det pågår diskussion om vilken typ av lösning som på bästa sätt löser behovet och är ekonomiskt hållbart i och med den stora volym som planeras för. Det finns alternativ som innebär installation i lokaler men även lösningar som inte berör lokalerna såsom digitala lösningar med system kopplat till mobiltelefonerna.

Avvikelser från övergripande mål

Nämndmålet att lokalernas andel av total budgetram ej överstiger 16 % uppnås inte 2024. Bokslutet visar att lokalkostnaderna under 2024 motsvarar 17,7% av den totala budgeten, Trots att barn- och ungdomsnämnden tagit flera beslut om avveckling av verksamheter de senaste åren uppnås inte målet. Förändrade befolkningsprognoser med vikande barn- och elevantal och höga indexuppräknningar de senaste åren är några saker som bidragit till att målet inte uppnås. I nuvarande modell görs inte uppföljning av målvärdet på avdelningsnivå (uppdelat förskola/grundskola), vilket kommer att göras följande år.

Utmaningar

En omfattande översyn av lokalytornas fördelning mellan berörda nämnder; barn och ungdomsnämnden, arbetsmarknadsnämnden och bildningsnämnden har genomförts vilket påverkar nyckeltalen i systemet QlikSense och gör att de inte blir jämförbara med tidigare år. Utfallet däremot hämtas från ekonomisystemet vilket gör att det inte påverkas av översynen.

Det är en utmaning att lokalerna delas mellan tre nämnder och att fördelningen görs genom schablon utifrån nyttjande. Lokalytorna är till stor del beständiga eftersom hyresavtalen baseras på fastigheternas totala yta och det är inte möjligt att säga upp delar av lokalerna. Det gör att nyckeltalen varierar årligen utifrån hur många platser som finns per år i de olika skolformerna. Det är en utmaning att nämnderna påverkar och påverkas av varandra och inte äger sin egen kostnad fullt ut.

Det är än så länge svårt att veta hur behoven kommer att utvecklas längre fram vilket gör det utmanande att minska lokalförhyrningar i rätt omfattning och samtidigt säkerställa att lokalerna inte blir för få på sikt. Det är en stor utmaning att göra omställningar som ger snabb effekt på lokalkostnaderna. Omställningstiden för lokaler är längre än för verksamhetsomställning på grund av hyresavtalstiderna. Detta medför att det är utmanande att klara nämndens mål med en lokalkostnad under 16 % av den totala budgeten i och med att budgeten minskar men lokalkostnaderna finns kvar.

Utbildningsförvaltningen har i flera fall behov av lokaler under kortare perioder på specifika geografiska platser kopplat till en befintlig skola eller ett område med tillfälligt ökade lokalbehov. Dessa behov hanteras ofta genom att etablera paviljonglösningar under en viss tid. Denna lösning genererar en hög kostnad samt att det krävs tillfälliga bygglov och tillfälliga anpassningar av utomhusmiljön. Utbildningsförvaltningen kommer tillsammans med Lejonfastigheter att generellt arbeta för mer flexibla lokallösningar som tillgodoser behoven på ett mer kostnadseffektivt sätt.

Den snabba ökningen av elever inom den anpassade grundskolan har och är fortsatt en utmaning. Att säkerställa att verksamheten kan ta emot alla elever både avseende lokaler och personal är en prioriterad uppgift som kommer att vara fortsatt aktuell de kommande åren.

Nyckeltalsredovisning

Förklaring till nyckeltalsredovisning

Yta = kvm BRA

Plats = elev, boende (maxkapacitet)

Lokalkostnad = Total hyreskostnad exkl. moms/år. I lokalkostnad ingår alla kostnader i Qlik, d v s inkl. el, VA, värme, fastighetsskatt, ev. ombyggnadstillägg o.s.v. exkl. moms. Lejonfastigheter bistår med rapporter.

Nyttjandegrad idrottshallar = Bokade timmar/möjligt bokade timmar/år

Nyttjandegrad boenden, förskolor, skolor, administrativa lokaler = "andel av maxkapacitet"

Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler 2024 (belopp i tkr)

Typ av lokal	Yta per plats	Lokalkostnad per plats	Energiförbrukning per plats	Nyttjandegrad
Förskola	I.U	26,1	I.U	*
Grundskola mfl	I.U	22,3	I.U	*
Fritidshem	I.U	8,3	I.U	*
Anpassad Grundskola	I.U	38,8	I.U	*

Kommentar:

Nyckeltalen beräknas utifrån utfall av lokalkostnader år 2024. Antalet barn/elever utgår ifrån snitt antal barn/elever under året utifrån resursfördelningen. Lokalkostnaderna hämtas inte från Qlik då alla lokalkostnader inte finns med (ex: bostadsrätter och driftskostnader). Qlik har även uppdaterats med förändringar av fördelning av lokalkostnader som gäller år 2025 utefter en genomlysning av lokalnyttjadat som gjordes under år 2024. Skulle siffrorna från Qlik användas så blir nyckeltalen för år 2024 missvisande. Enbart kommunala verksamheter redovisas i tabellen. Då siffrorna inte kan hämtas från Qlik kan inga uppgifter om yta anges.

Det pågår ett fortsatt arbete med att planera och nyttja lokalerna på bästa sätt för att möta de minskade behov som demografin på övergripande nivå för med sig.

*Nyttjandegraden av lokalerna i olika utbildningslokaler är beroende av att en maxkapacitet på lokalerna fastställs. Utbildningsförvaltningen kommer att göra en översyn under 2025 för att ta fram en modell för hur lokaleffektivitet och nyttjandegrad ska mätas i olika typer av verksamhetslokaler.

Nyckeltalsredovisning – befintliga lokaler 2024 (belopp i tkr)

Typ av lokal	Totalt inhyrd yta	varav externt inhyrd yta (ej Lejonfastigheter)	Total årshyra	varav årshyra externt inhyrd yta (ej Lejonfastigheter)
Barn-och ungdomsnämnden lokalkostnader (Grundskola mfl, förskola)	326 022	50 046	573 728	106 709

Kommentar

Tabellen visar lokalkostnader för de kommunala verksamheterna per den 1 december 2024, baserat på data från Qlik 2024-12-01. Ingen specifikation per verksamhet kan visas, då det under 2024 har genomförts en utredning av lokalnyttjandet vilket medfört att kostnader omfördelats mellan nämnder och verksamheter. Uppdatering av fördelningar av lokalkostnader inför år 2025 har redan slagit igenom i Qlik så specifikationen skulle ge en missvisande bild av utfallet år 2024. Total årshyra stämmer inte med verkligt utfall då alla lokalkostnader inte finns med i Qlik samt att Qlik enbart visar en ögonblicksbild och helårsbelopp. Tabellen visar att ca 85 % av inhyrd yta och 81 % av inhyrd hyra avser lokaler där Lejonfastigheter är fastighetsägare.

Lokalkostnader och kapacitet – planerade lokalprojekt

Planerade lokalprojekt genomförs i enlighet med lokalförsörjningsplanen för 2024 respektive 2025.

Lokalkostnaderna för året överstiger budget i lokalförsörjningsplanen år 2024 med ca 6 mnkr vilket är en procentuell avvikelse om ca 0,9%. Det är främst lokalkostnader inom grundskolan som varit högre än budgeterat. Viss kostnadsökning ses även inom lokalersättning till fristående förskolor, på grund av att antalet barn inom fristående förskolor varit högre än budgeterat (från och med år 2025 så redovisas inte lokalersättning till fristående verksamheter som en lokalkostnad).

De största negativa avvikelserna hör till följande objekt: Ullevi Etapp 2 och 3, Tunvallaskolan, Vreta kloster skola, Linghamsskolan utemiljö samt Vidingsjöskolan. För dessa objekt har kostnaderna blivit dyrare än budgeterat. Avseende Vist skola och matssalspaviljonger Katedral finns det en positiv avvikelse då kostnaderna var för högt budgeterade.

Tabellen nedan visar lokalkostnad per plats år 2023 och år 2024.

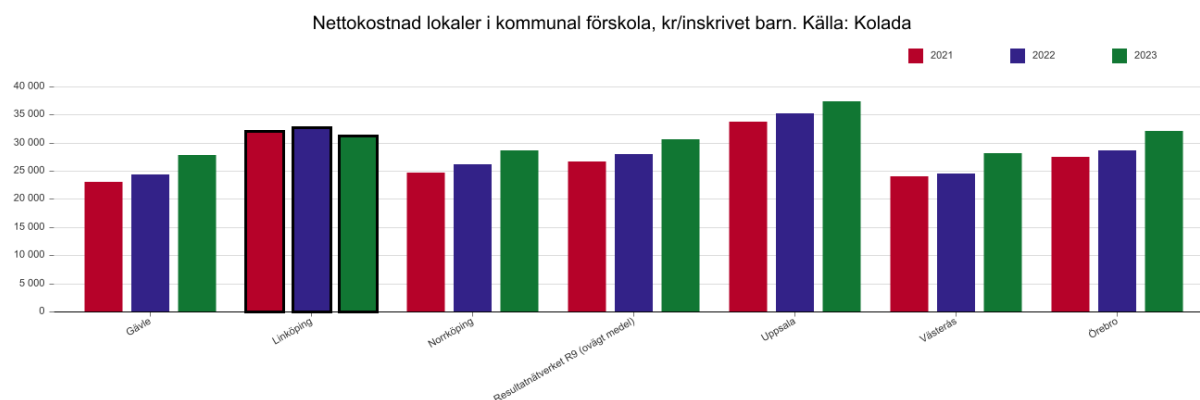
Typ av lokal	Lokalkostnad per plats 2023*	Lokalkostnad per plats 2024*
Förskola	24,4	26,1
Grundskola mfl	21,3	22,3
Fritidshem	8,2	8,3
Anpassad Grundskola	41,3	38,8

* Utfall lokalkostnader kommunal verksamhet delat med snitt antal/barn elever respektive år

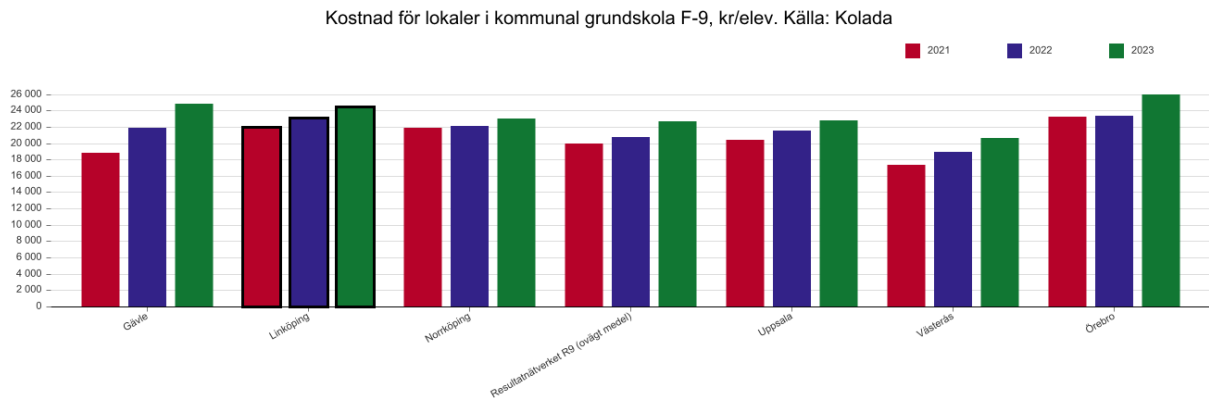
Lokalkostnaden per barn och elev ökar både inom förskolan och grundskolan beroende på en kombination av högre hyror, högre kostnader för byggprojekt samt av färre barn och elever. Utan beslutet i mars 2023 om att avveckla flertalet skolor och förskolor (beslutet om effektivt lokalutnyttjande BOU 2023-237) hade nämndens lokalkostnader år 2025 varit ca 20 mnkr högre.

Kostnaden per plats för anpassad grundskola har minskat till följd av en ökning av elever.

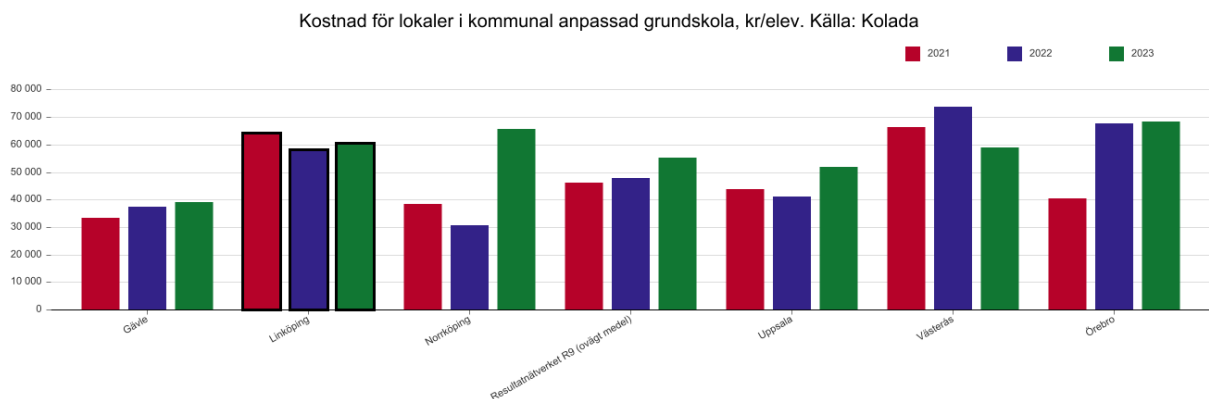
Nyckeltalsredovisning – Egna lokaler jämfört med andra kommuner (belopp i tkr)

Kommentar: Linköpings kommun ligger fortsatt i det övre spannet i jämförelse med övriga kommuner. Dock minskar kostnadsökningen trots minskade behov vilket kan tyda på att effektiviseringar inom förskoleverksamheten har haft avsedd effekt.

Kommentar: Vid jämförelse med likvärdiga kommuner konstateras att Linköping fortsatt ligger relativt högt i jämförelsen, men att övriga kommuner också ökar sina lokalkostnader per elev. Förvaltningens bedömning är att kostnadsökningen per elev fortsätter, framförallt drivet av det minskade elevunderlaget.

Kommentar: Efterfrågan av anpassad grundskola i Linköpings kommun har ökat kraftigt och nya elevplatser tillförs i stort sett årligen för att möta det växande behovet. I jämförelse med andra kommuner är skillnaderna stora både mellan kommunerna men också inom kommunerna över tid. Detta kan återspegla den utökning av anpassad grundskola som skett på nationell nivå de senaste åren.